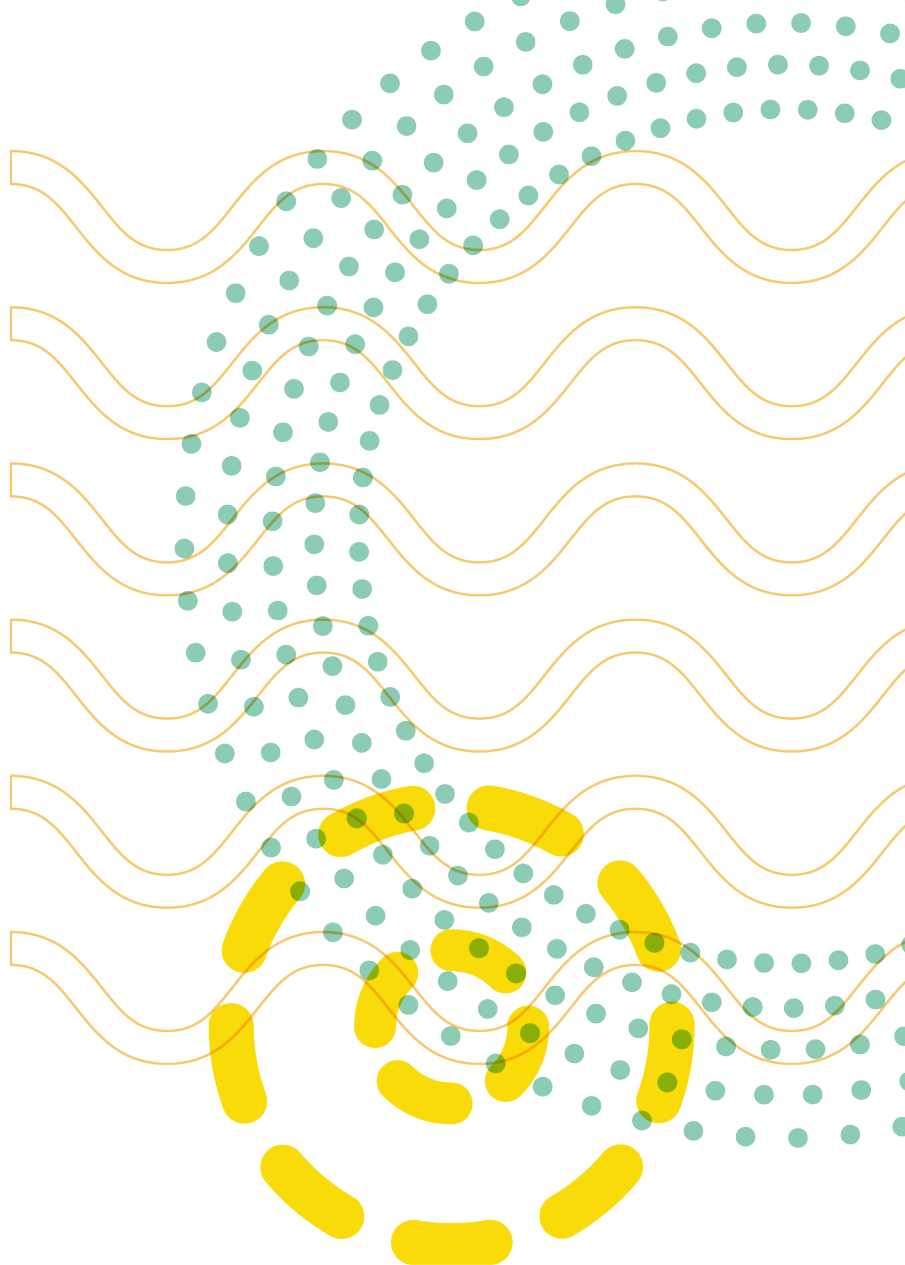
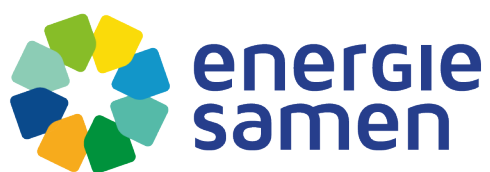
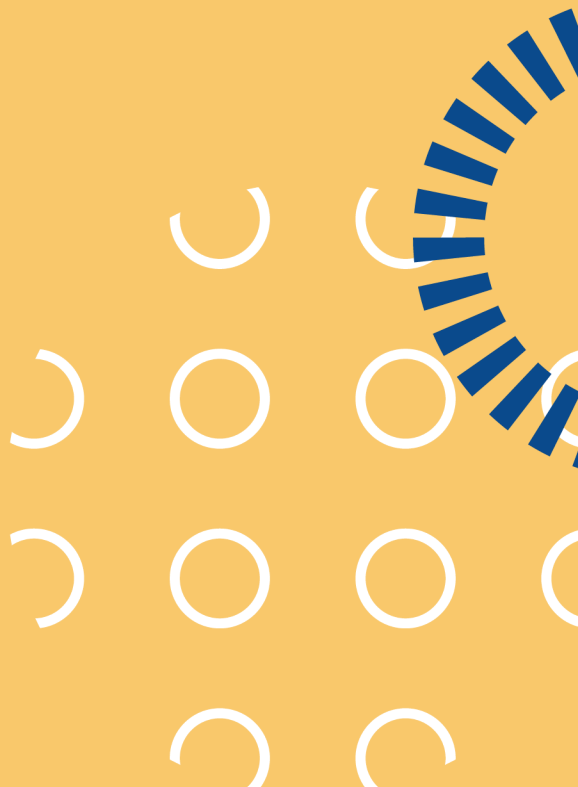

Energie Samen **jaarverslag** **2021**

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
1.1. Doel en werkwijze	4
2. Onze activiteiten in 2021	5
2.1. Belangenbehartiging	5
2.2. Toegang tot financiering	7
3. Onze diensten	9
4. Kennis delen en verspreiden	10
5. Projecten 2021	14
6. Communicatie en media	16
7. Coöperatie Energie Samen UA	17
7.1. Ontstaan van Energie Samen	17
7.2. De organisatie Energie Samen	18
7.3. Groei van de coöperatieve beweging en Energie Samen	18
7.4. Bestuur en ALV	18
7.5. Werkgroepen met leden	19
8. Bedrijfsbureau Energie Samen	21
8.1. Relatie met onze leden en regionale koepels	21
8.2. Team Bedrijfsbureau Energie Samen	21
8.3. Samenwerkingspartners	22
8.4. Nieuwe samenwerkingspartners	22
Financieel jaarverslag 2020	23
9. Financiële Resultaten	24
10. Financiële positie	25

Voorwoord

Het was een jaar van weinig ontmoetingen. Zo begon mijn voorganger, Felix Olthuis, vorig jaar zijn voorwoord van het jaarverslag. Helaas hebben we een tweede coronajaar met lockdowns achter de rug. Energie-initiatieven hadden daardoor weer een enorme uitdaging met het betrekken van buurtgenoten en omwonenden bij hun collectieve duurzame projecten. Desondanks zagen we de beweging van burgerinitiatieven in de energietransitie flink groeien en is het aantal leden van energiecoöperaties inmiddels boven de 100.000 gestegen. Een fantastische prestatie! En heel goed nieuws voor de energietransitie.

Samenwerken is het sleutelwoord van de energietransitie. Dat zien we in onze organisatie: de samenwerking met Hoom, die in 2021 is voorbereid, is op 1 januari van dit jaar bezegeld met een fusie. Met Hoom erbij bieden we als Energie Samen een volledig aanbod voor een coöperatieve aanpak om iedere wijk in Nederland te ondersteunen richting aardgasvrij.

Op een grotere schaal zien we dat samenwerking onmisbaar is voor het verduurzamen van het energiesysteem in ons land. Steeds meer energie-initiatieven lopen aan tegen de beperkingen van het net. De oplossingen zijn veelal voor handen, blijkt uit onze projecten rondom systeemintegratie, maar het komt aan op een goede samenwerking tussen diverse partijen. En wie is er nu beter toegerust tot het samenbrengen van lokale partijen dan een lokale energiecoöperatie?

We hebben een Community of Practice opgericht om samen oplossingen te bedenken voor weerstand tegen wind- en zonneparken. Hoe meer mensen wij als beweging mee kunnen krijgen, hoe beter deze projecten worden en hoe sneller ze kunnen worden gerealiseerd.

Wij slaan de handen ineen en bouwen in coöperatief verband aan een eigen energievoorziening. Het geld dat men iedere maand aan de energieleverancier overmaakt, kan immers ook worden ingezet om de energievoorziening op lokaal niveau zelf te regelen. Want als de windmolens er eenmaal staan, de zonnepanelen er eenmaal liggen, en het collectieve warmtenet gerealiseerd is, dan kan de energie tegen kostprijs bij de mensen geleverd worden. Zo zijn we niet meer afhankelijk van een Poetin die met de gaskraan speelt. Energiecoöperatie; de manier om energie weer terug te brengen naar wat het moet zijn: een onmisbare nutsvoorziening in democratische handen tegen stabiele prijzen. En dat is waar wij onze focus steeds sterker op willen leggen.

André Jurjus, voorzitter coöperatie Energie Samen

Energie Samen

Wij zijn ervan overtuigd dat de energietransitie slaagt als burgers goed mee kunnen doen. Energie Samen is de landelijke koepelcoöperatie en belangenorganisatie van energiecoöperaties en -verenigingen van burgers, boeren en/of lokale bedrijven voor duurzame energieopwekking, warmte en mobiliteit. Samen met duurzame burgerinitiatieven uit steden, dorpen en wijken, van vrienden en van burens, steken wij de handen uit de mouwen voor meer en sterkere (lokale) duurzame energie-, warmte- en besparingsprojecten, en burgerinitiatieven voor flexibele energie en duurzame mobiliteit! Samen zorgen we ervoor dat iedereen kan meewerken aan en profiteren van een eerlijke, toekomstbestendige, schone en betaalbare energievoorziening voor ons allemaal.

1.1. Doel en werkwijze

Ons doel is het versterken van de coöperatieve duurzame energiebeweging in Nederland. In 2021 krijgt dit wat algemene doel langzaam meer focus: als gevolg van internationale en nationale (markt) ontwikkelingen merken we dat de wens van onze leden om hun lokaal opgewekte energie op een coöperatieve manier ook lokaal te kunnen delen, ofwel leveren aan hun leden steeds vaker gehoord wordt. Hier gaan wij ons in 2022 sterker op richten. Ons doel is om zoveel mogelijk drempels weg te halen en goede voorwaarden te scheppen voor collectieve duurzame energie-initiatieven, zodat zij hun zelf opgewekte energie lokaal kunnen gebruiken of afzetten.

Wat doen we

- Belangen behartigen
- Diensten en advies leveren
- Toegang tot financiering mogelijk maken
- Kennis ontwikkelen en delen
- Werken aan een integrale oplossing waarmee onze leden, productie van elektriciteit, warmte, mobiliteit en levering (lokaal) aan elkaar kunnen verbinden

Hoe zien wij onze organisatie op weg naar de toekomst?

- Energie Samen wordt een organisatie van voor en door leden, die energiegemeenschappen in staat stelt hun eigen energie op lokaal niveau ook te gebruiken
- Energie Samen ontwikkelt de diensten en systemen die leden in staat stellen om op lokaal niveau hun eigen energie op te wekken en te verbruiken
- De ontwikkeling van projecten wordt zoveel mogelijk vanuit de regio uitgevoerd; ondersteund door regionale koepelcoöperaties. Waar nodig ondersteunen wij vanuit ons landelijke bedrijfsbureau
- Energie Samen biedt specialistische kennis: lobby, fondsmanagement, specifieke experts voor advies aan coöperaties in heel Nederland
- Energie Samen is het kennisinstituut van burgerinitiatieven in de energietransitie
- Goede relatie met regio's en eigen leden: dienstbaar.

De zeven coöperatieve principes

Energie Samen werkt vanuit de zeven coöperatieve principes, dit verwachten wij ook van onze leden:

1. open en vrijwillig lidmaatschap,
2. democratische controle door de leden,
3. economische participatie door de leden,
4. autonomie en onafhankelijkheid,
5. onderwijs, vorming en informatieverstrekking,
6. samenwerking tussen coöperaties,
7. betrokkenheid van de gemeenschap

2. Onze activiteiten in 2021

2.1. Belangenbehartiging

Energie Samen behartigt de belangen van energiecoöperaties en andere duurzame energiecollectieven bij overheden, toezichthouders en netbeheerders. Energie Samen vertegenwoordigt direct of indirect het grootste deel van de coöperatieve opwek en collectieve initiatieven voor duurzame warmte in Nederland. Samen staan we sterker; door onze grote achterban hebben we een stevig netwerk kunnen opbouwen, zowel bij de ministeries als in de Tweede Kamer. Doordat lokale energiecoöperaties hun krachten gebundeld hebben via Energie Samen als landelijke koepel hebben zij de tijd en ruimte om zich bezig te houden met hun kerntaak: de energietransitie op lokaal niveau.

Onze reacties op consultaties

SCE

De Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking (SCE) is op 1 maart 2021 opengegaan met tarieven waarmee volgens ons nauwelijks rendabele projecten op te zetten. Daarom is Energie Samen momenteel structureel met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) in gesprek met als doel: verbeteren van de huidige SCE-tarieven, aanpakken knelpunten voor postcoderooscoöperaties onder de (oude) Postcoderoosregeling en verbeteren van de samenwerking met EZK. Door direct met het ministerie in gesprek te gaan willen we voorkomen dat elk jaar Kamervragen, pers en amendementen moeten worden ingezet om het belang van de coöperatieve beweging naar voren te brengen. Uit de eerste gesprekken kwam naar voren dat EZK samen met Energie Samen een specifieke agenda wil gaan opzetten om problemen voor energiecoöperaties te kunnen oplossen. Daarnaast moet er worden gewerkt aan een verbeterde relatie met PBL over de SCE-tarieven. De verbeterde relatie moet ervoor zorgen dat de modellen van het PBL beter aansluiten met wat er in de praktijk gebeurt.

Warmtewet

De overheid werkt momenteel aan een nieuwe warmtewet. In 2020 schreven we een reactie van 51 pagina's naar aanleiding van de consultatie op de conceptwarmtewet. We hebben onder andere het warmteschap geïntroduceerd en veel suggesties gedaan om de positie van bewoners in de nieuwe wet te versterken.

In 2021 hebben we de vier verschillende organisatiemodellen van het warmteschap uitgewerkt waarmee nu ervaring wordt opgedaan. Die zijn vastgelegd in een publicatie: 'Warmteschappen: vier organisatievormen voor lokaal eigendom in de warmtetransitie.

In de eerste versie van de warmtewet lijkt de rol van bewonerscoöperaties niet vanzelfsprekend te worden vastgelegd. Momenteel zijn we met de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) in gesprek om meer grip te krijgen om het proces rondom de warmtewet. Daarnaast benadrukken we met de coalitie coöperatieve warmte, die nu bestaat uit Energie Samen, Klimaatverbond, Alliander en de Rabobank, het potentieel van coöperatieve warmteprojecten als derde zelfstandige spoor. Dat potentieel is substantieel: 1000 wijken!

Energiewet 1.0

In 2021 hebben we weer veel aandacht besteed aan de lobby voor de Energiewet. Onze lobby was gericht op het behartigen van de belangen van energiecoöperaties rond aansluiten, transporteren en congestiemanagement. Daarvoor hebben we intensieve gesprekken gevoerd met ambtenaren van EZK en met netbeheerders. In februari 2021 hebben we een uitgebreide reactie geschreven naar aanleiding van de consultatie op deze nieuwe wet. Belangrijk onderdeel van onze reactie was het versterken van de positie van actieve consumenten en energiegemeenschappen in de wet.

Netinfrastructuur en -regulering

De belangenbehartiging op het gebied van netaansluitingen en lokale netcongestie wordt uitgevoerd door Leon Straathof. In verschillende werkgroepen zorgt hij ervoor dat er goede afspraken worden gemaakt tussen netbeheerders, producenten, energiecoöperaties en overheden. Dit jaar heeft hij gezorgd voor een modelovereenkomst voor cablepooling; deze is sinds april 2021 beschikbaar voor alle leden van Energie Samen die een aansluiting willen delen met een andere partij. Verder heeft hij 35 initiatieven ondersteund bij het verkrijgen van een aansluiting op het elektriciteitsnet; netbeheerders weigeren deze steeds vaker

vanwege congestie. Veel aandacht is daarom uitgegaan naar het ontwerp Codebesluit congestiemanagement (inwerkingtreding verwacht in mei 2022), dat netbeheerders voor gaat schrijven om veel meer duurzame productie aan te sluiten op het net. Het komende Codebesluit congestiemanagement is een oplossing voor het probleem dat netbeheerders op basis van de oude regels veel te snel transport mogen weigeren. De nieuwe technische regels (zoals geformuleerd in het ontwerp Codebesluit) schrijven voor dat de netbeheerder minimaal 120 procent van zijn netcapaciteit als transportcapaciteit moet aanbieden aan netgebruikers, en bij voldoende terugregelbaarheid van dat vermogen zelfs tot maximaal 200 procent. Dat teruggeregelde vermogen moet de netbeheerder vergoeden aan de exploitant; hier is wel een maximumbedrag aan gekoppeld dat de netbeheerder jaarlijks in totaal aan vergoedingen uit mag keren.

Leon heeft in 2021 veelvuldig overleg gevoerd met de netbeheerders over hun investeringsplannen, die eind 2021 ter consultatie voorlagen. Daarbij willen we zowel de bestaande als de nieuwe netcapaciteit veel beter benutten. Dat betekent: voldoende verzwaren, in een veel sneller tempo, veel meer aansluiten op de bestaande netcapaciteit (en dan slim pieken wegregelen), netgebruikers veel nauwer betrekken bij de plannenmakerij en bij het ontwikkelen van oplossingen.

Daarom veel aandacht voor oplossingen hiervoor; zie o.m. onze handreiking systeemintegratie en ons whitepaper slim energie delen.

In de twee webinars 'Eerste hulp bij netcongestie' (23 december 2021 en 26 januari 2022) heeft Leon zo'n 200 deelnemers nader geïnformeerd over netcongestie en mogelijke oplossingen. Daarnaast was hij op 16 juni 2021 namens Energie Samen spreker in het Actualiteitencollege "Duurzame energie op het elektriciteitsnet" van Klimaatweb. Op 29 juni 2021 was hij namens Energie Samen tafelgast in een talkshow bij de presentatie van het boek "Zo werkt energie in Nederland". En tot slot was hij op 29 maart een van de presentatoren voor het webinar "Slim energie delen".

Belangenorganisaties

Energie Samen is lid van verschillende belangenorganisaties waarmee we een overlappend belang hebben. Op deze manier kunnen we zelf richten op onze eigen focus als wegbereider van energievoorziening, terwijl we, via deze verenigingen, goed betrokken zijn bij het bredere belang.

Wij zijn lid van de volgende belangenorganisaties:

- REScoop.eu (coöperatie van Europese duurzame energievoorziening)
- NCR (Nationale Coöperatie Raad)
- NVDE (Nederlandse Vereniging Duurzame Energie)
- NWEA (Nederlandse Windenergie Associatie)
- LEO (Lerend platform Energie en Omgeving)

Tafels en werkgroepen

- Uitvoeringsoverleg Elektriciteitstafel Klimaatakkoord
 - SDE en maatschappelijke kosten
 - 50% lokaal eigendom
- Programmaraad NPRES
- Werkgroep Participatieprincipes Gebouwde Omgeving
- Begeleidingsgroep Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) over participatie in warmtetransitie.

2.2. Toegang tot financiering

Fondsen voor projectontwikkeling

Ontwikkelfonds voor energiecoöperaties

Na jaren van voorbereiding zijn we in 2021 van start gegaan met het Ontwikkelfonds. Via het Ontwikkelfonds is 13,5 miljoen euro beschikbaar voor lokale energiecoöperaties om de risicovolle voorfase van hun zonne- en windprojecten zonder financieel risico te kunnen financieren. De deelnemende provincies zijn Zuid-Holland, Utrecht, Limburg en Drenthe. We gaan er van uit dat meer provincies zich in de loop van de tijd zullen aansluiten. In 2021 zijn 28 aanvragen ontvangen, waarvan 14 ontwikkelingen zijn goedgekeurd, 3 ingetrokken of afgewezen en 11 aanvragen nog in behandeling. In totaal is voor bijna 9 ton aan ontwikkelingen goedgekeurd.

	Totaal 2021	Drenthe	Limburg	Utrecht	Zuid-Holland
Totaal aanvragen ontvangen	28	5	5	11	7
Aanvragen nog in behandeling	11	4	2	2	3
Ingetrokken/afgewezen	3	0	0	1	1
Aantal goedgekeurde leningen	14	1	3	8	2
Omvang goedgekeurde leningen	€882.153	€48.450	€41.320	€242.900	€549.483

Tabel: overzicht uit de voortgangsrapportage van het ontwikkelfonds

LISE Fonds

In de gemeente Den Haag zijn voorbereidingen getrokken voor het LISE fonds. Er is €450.000 beschikbaar voor haalbaarheidsstudies van duurzame projecten in de gemeente Den Haag, van besparing tot smart grids.

Financiering vreemd vermogen en eigen vermogen

In 2021 zijn verder grote stappen gezet voor financiering van kleine projecten met Vreemd Vermogen en grote projecten met Eigen Vermogen:

Het Realisatiefonds

Het Realisatiefonds is opgezet in samenwerking met Rabobank, ASN en Triodos met een doelstelling van €110 miljoen.

Als het project ontwikkeld is, de vergunningen verleend en de bouw kan beginnen moet ook de financiering geregeld zijn met eigen inleg (eigen vermogen) en financiering door de bank (vreemd vermogen). Het Realisatiefonds is bedoeld om via een standaard proces en voor standaard SCE/SDE projecten een lening af te sluiten tegen gunstige voorwaarden. Gedurende 2021 zijn de vorm, de voorwaarden en de werkprocessen uit onderhandeld met de financiers ASN, Rabobank en Triodos en met fondsbeheerder SVn. Het Realisatiefonds is in november 2021 opengesteld voor leningen van €30.000 tot €1 miljoen, waarbij maximaal 75 procent van de totale projectomvang gefinancierd wordt tegen een vaste lage rente en duidelijke voorwaarden. Een eis is dat de coöperatie minimaal 25 procent zelf financiert. De eerste drie aanvragen ter waarde van €0,9 miljoen zijn gedurende 2021 door Energie Samen succesvol verwerkt en ingediend bij SVn. Eind 2021 was er een pijplijn van 23 aanvragers voor een totaal leenbedrag van €3,9 miljoen.

Eigen Vermogen fonds met Meewind

Gedurende 2021 is een pilot uitgevoerd voor leningen ten behoeve van het eigen vermogen voor grote projecten met een totale projectomvang van meer dan €5 miljoen en een leentermijn van minimaal tien jaar. Vijf potentiële aanvragen zijn verwerkt en beoordeeld. Daarvan pasten drie niet in het profiel zoals beoogd door Meewind en twee projecten stonden nog te vroeg in het proces om gedurende 2021 een lening af te sluiten. De evaluatie van de pilot heeft geleid tot een aanscherping en verduidelijking van de propositie, die in 2022 breder gelanceerd zal worden. Daarbij zal ook gekeken worden naar aanvullende manieren van financieren en wellicht aanvullende financiers om tot een groot fonds voor eigen vermogen te komen dat ook kleinere projecten en kortere termijnen kan financieren.

Energie Samen als fondsmanager en de Fondsendesk

Voor het Ontwikkelfonds voor Energie Coöperaties en het Realisatiefonds treedt Energie Samen op als fondsmanager. In 2021 is daarvoor een professionele Fondsendesk opgestart. Deze Fondsendesk heeft verschillende taken:

- coöperaties op de hoogte brengen van de mogelijkheden en de voorwaarden van deze fondsen,
- coöperaties vervolgens ondersteunen bij het organiseren van het project,
- het verzorgen van de documenten die nodig zijn voor de aanvraag,
- en tot slot het indienen van de aanvraag.

Met de expertise die wordt opgebouwd in deze Fondsendesk is Energie Samen in een goede positie om in de toekomst nog meer financieringsbronnen te koppelen aan grote, maar ook relatief kleine coöperatieve projecten. Met gestandaardiseerde en kostenefficiënte werkprocessen kunnen financiers nu niet alleen grote, maar ook relatief kleine aanvragen honoreren en krijgen coöperaties toegang tot voorheen onbereikbaar kapitaal.

3. Onze diensten

Met onze diensten helpen we onze leden, zowel ervaren burgercoöperaties als startende energie-initiatieven, professioneel en zo veel mogelijk op maat.

Econobis

Met Econobis kunnen coöperaties professioneel aan de slag met hun crowdfunding, ledenadministratie, besparingsreis van bewoners, projectadministratie en relatiebeheer.

In 2021 hebben we de 125ste coöperatie mogen verwelkomen bij Econobis. Met de Econobis aanmeldstraat kunnen coöperaties hun crowdfunding op coöperatieve en betaalbare wijze organiseren. In 2021 hebben elf energiecoöperaties via de aanmeldstraat van Econobis maar liefst 4,5 miljoen euro opgehaald om hun duurzame projecten mee te financieren. Econobis verzorgt nu ook de support van het Hoomdossier. Tevens is er een nieuwe versie van het Hoomdossier live gebracht. De gebruikersinterface van het Hoomdossier is sterk verbeterd waardoor het eenvoudiger is om het in te vullen. Eind 2021 waren er meer dan 14.000 gebruikers van het Hoomdossier.

Zon op Nederland

Met het omzetten van de oude postcoderoosregeling naar de SCE-regeling heeft Energie Samen ook haar diensten aangepast. De oude Zon op Nederland dienst is daarmee vervangen door een pakket aan diensten waar alle coöperaties vrij uit kunnen kiezen.

Voor de realisatie van projecten brengen we de coöperatie in contact met de regionale projectbureaus, waarmee zij op maat afspraken kunnen omtrent de benodigde ondersteuning (projectmanagement en productkennis).

Voor de juridische inrichting van de coöperatie, financiering, statuten en contracten kunnen de coöperaties een beroep doen op de Fondsendesk, waar zij hulp kunnen inkopen voor de verschillende thema's.

Via Econobis kunnen coöperatie hun ledenadministratie bijhouden. Daarnaast bieden wij een dienst aan voor de financiële administratie, waarbij de coöperatie kan kiezen voor alleen het gebruikmaken van de systemen en zelf de boekhouding voeren en de aangiftes verzorgen tot en met een volledige verzorging van de boekhouding, jaarrekening en de aangiftes. Uiteraard blijft de coöperatie zelf verantwoordelijk voor de betalingen en de aanlevering van de verschillende documenten. Coöperaties hebben een vaste klantcontactpersoon, waarmee zij al hun administratieve zaken kunnen bespreken: korte lijnen en duidelijke afspraken.

In de eerste maanden van 2022 zijn circa 60 coöperaties gemigreerd van het ICT-platform Ozon naar Econobis en zijn de contracten voor de dienstverlening voor die groep vernieuwd. Nu voeren wij voor 58 coöperaties de financiële administratie.

Buurtwarmte

Met Buurtwarmte kunnen initiatieven zelf de warmtetransitie in hun wijk organiseren. Daarvoor hebben we het Buurtwarmtestappenplan opgesteld. Buurtwarmte is een coöperatieve dienst die is ontwikkeld door een netwerk van ongeveer 30 warmte-initiatieven die actief zijn in diverse ontwikkelgroepen. Daaruit is een training buurtprocesbegeleider voortgekomen voor bewonersinitiatieven en energiecoöperaties die in de warmtetransitie actief zijn. Sinds de eerste training in 2019 zijn er eind 2021 ruim 100 buurtbegeleiders getraind. In 2021 hebben we met onze partners in de participatiecoalitie 120 initiatieven tot een geformaliseerde samenwerking met de gemeente zijn gebracht, en daarmee hebben wij onze target gehaald. Met andere workshops, masterclasses en kennissessies hebben we vorig jaar zo'n 400 deelnemers bereikt.

We hebben in samenwerking met Alliander een digitale toolbox ingericht voor het netwerk met alles wat er nodig is om zelf een buurtenergieplan te kunnen maken: processtappen, tools, formats en voorbeelden. De inhoud van de toolbox is afkomstig van de betrokken initiatieven. Voor de samenwerking van initiatieven en gemeenten in de warmtetransitie biedt Buurtwarmte een Community of Practice en Masterclasses aan.

Wind en Zon

Om coöperaties goed te kunnen helpen met het ontwikkelen van hun projecten, ondersteunen we regionale projectbureaus met het opleiden van coöperatieve projectleiders voor wind- en zonneprojecten. Voor het organiseren van de opleidingen helpen we bij het vinden van financiering, bijvoorbeeld bij de provincies.

Systeemintegratie

Waar we in 2021 werkten aan "flexibele energie" hebben we de term verbreed in 2021 naar systeemintegratie. In eerste plaats hebben we gewerkt aan de handreiking over systeemintegratie: *Slimme energiegemeenschappen in de regio*. Deze handreiking kreeg vervolg in een onderzoek naar Systeemintegratie in de praktijk. In dit onderzoek, gefinancierd door RVO vanuit het programma Duurzaam Door, hebben we samen met de GrEK en Enexis bekeken wat er praktisch georganiseerd moet worden als je in de Groningse regio Hoogeland aan de slag zou gaan met systeemintegratie. Deze onderzoeken hebben geresulteerd in een duidelijke conclusie: de wil is er wel om te werken aan systeemintegratie, maar er zijn nog te weinig financiële prikkels. En het meest belangrijk is dat het lokaal georganiseerd moet worden. Dit betekent lokaal mensen en organisaties met elkaar verbinden. Energiecoöperaties zitten daarvoor in een goede positie, samen met de netbeheerders en de gemeenten. Eind 2021 zijn we daarom een onderzoek gestart hoe we zo'n netwerk van mensen die aan systeemintegratie werken zo efficiënt mogelijk kunnen organiseren. De resultaten hiervan worden juli 2022 verwacht.

Daarnaast zijn we op 1 januari 2021 het Horizon 2020 project ACCEPT gestart waarin we samen met 14 internationale partners, waaronder Energie Samen Rivierenland, onderzoeken hoe we in een geografisch gebied burgers, lokale bedrijven en andere organisaties bij elkaar kunnen krijgen om lokaal opgewekte duurzame energie, lokaal te gebruiken. Ik het project wordt gewerkt aan een toolbox met innovatieve digitale diensten. Met deze diensten kunnen energiegemeenschappen zo goed mogelijk gefaciliteerd worden om burgers en bedrijven in hun regio te betrekken bij het lokaal produceren en leveren van duurzame energie.

In 2021 is het DEI project Wattflex toegekend. Hierin werken we samen met energiecoöperatie Endona (Heeten, Overijssel). Dit project is in januari 2022 van start gegaan. Het doel is dat Energie Samen de landelijke coöperatieve aggregator (BSP) voor energiecoöperaties wordt. Met een coöperatieve BSP kunnen onze leden in de toekomst hun businesscases versterken via flexibel inzetbaar vermogen van hun productiemiddelen en het energiegebruik van hun leden. In dit project wordt de businesscase en de uitwerking van zo'n landelijke BSP onderzocht.

4. Kennis delen en verspreiden

Het programma van 2021 bestond uit 57 webinars en kennissessies waar bijna 3000 deelnemers aan mee deden. Veel van deze sessies zijn terug te kijken via ons [YouTube kanaal](https://www.youtube.com/channel/UCoXjM8TaqjTb6IS8VpkYzHq)

<https://www.youtube.com/channel/UCoXjM8TaqjTb6IS8VpkYzHq>

We hebben dit jaar 13 publicaties, handreikingen en artikelen gemaakt en 4 filmpjes. Alle inhoudelijke thema's zijn aan bod gekomen.

Kennissessies

- Training buurtbegeleider met de Buurtwarmte-aanpak
- Buurtwerkplaats 1 van 3: technische modellen
- Buurtwerkplaats 2 van 3: democratische vernieuwing
- Buurtwerkplaats 3 van 3: financiering
- EnergieCafé: samenwerken met de gemeente
- Intervisiebijeenkomst voor Buurtbegeleiders
- Lokale opwek en verbruik van hernieuwbare energie - Virtuele Energiecentrale Loenen
- Kennissessie Coöperatieve warmte in de praktijk (Noord-Holland)
- Masterclass Coöperatieve warmte (Noord-Holland)
- Hoe organiseer ik een geslaagde digitale bewonersavond?

- Training: Het opzetten van een community based Virtual Power Plant concept
- Businesscases in de SCE (opvolger Postcoderoosregeling) (deel 1 van 2)
- SCE: de nieuwe postcoderoossubsidie
- Businesscases in de SCE (opvolger Postcoderoosregeling) (deel 2 van 2)
- Training buurtbegeleider met de Buurtwarmte-aanpak
- Training: Onderweg naar aardgasvrij wonen
- Slimme energiecombinaties voor coöperaties
- Van aanzoek tot zweep: het alfabet voor samenwerken met bewonersinitiatieven
- Kennissessie: Energietuin als zonnepark van de toekomst
- Webinar compliance 1 van 4 governance en organisatie van je coöperatie
- Kennissessie warmte 1 van 3: De Transitievisie Warmte en een goed gesprek over rolneming
- Community of Learning PAW-aanvraag
- Buurtwerkplaats: feestelijke lancering enquêtes en rekentool
- Geldstromen en automatisering - webinar compliance 3 van 4
- Geld ophalen en de regels van de AFM en Wft - webinar compliance 2 van 4
- Zorgplicht en AVG voor coöperaties - webinar compliance 4 van 4
- Workshop: ZOOM voor beginners
- Kennissessie: lokale waterstof
- Businesscase warmteoplossing - Community of Learning PAW aanvraag
- Masterclass 'Serenade of stormram; hoe breek je door de barricades van de gemeente?'
- Terugkombijeenkomst Buurtwarmte trainingen
- Buurtwerkplaats rekentool Buurtwarmte
- Kennissessie warmte #3.2 De samenwerkingsovereenkomst – een stap naar een WuP. Hoe stel je een goede op?
- Workshop omgevingscommunicatie bij energieprojecten
- Webinar flexibiliteit: cable pooling, opslag in batterijen en vermogen aanbieden op de onbalansmarkt
- Donut deals: sociale en duurzame koppelkansen in de energietransitie
- Participatie en aardwarmte. Is het tij nog te keren?
- Training buurtbegeleider met de Buurtwarmte-aanpak
- Webinar Buurtwarmte
- Effectief leiderschap in omgevingsmanagement van zon- en windprojecten'
- Kennissessie warmte #3.3: Projectsamenwerking – van papier naar praktijk
- Energiecoöperatie (m/v)
- Energiecafé
- Masterclass positiespel: hoe krijg je de lokale politiek warm voor jouw initiatief?
- Omgaan met weerstand - Het gesprek met het 'midden'
- Omgaan met weerstand - Wat als een gesprek niet werkt?
- Omgaan met weerstand - Vormen en dynamiek van weerstand
- In de herhaling: masterclass 50% lokaal eigendom, hoe doe je dat?
- De basis van Econobis voor de beginnende gebruiker
- De besparingsreis: hoe doe je dat?
- Dag van het Klimaatakkoord; sessie lokaal eigendom
- Input cable pooling en opslag
- Webinar Netcongestie: eerste hulp bij transportweigeringen
- Bijdrage aan sessie ECW over samenwerking in de warmtetransitie
- Bijdrage aan webinar van het Klimaatverbond over het coöperatieve model (warmte)
- Bijdrage aan doe- en leerlab Zeeland over warmte
- Kennisatelier wijken van de toekomst

Publicaties 2021

- Warmteschappen: vier organisatievormen voor lokaal eigendom in de warmtetransitie
[https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/Rapport Warmteschappen - Vier organisatievormen voor lokaal eigendom in de warmtetransitie.pdf](https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/Rapport%20Warmteschappen%20-%20Vier%20organisatievormen%20voor%20lokaal%20eigendom%20in%20de%20warmtetransitie.pdf)
- Warmteschappen: Hoe warmte-initiatieven en burgercoöperaties een volwaardige plek kunnen krijgen in de warmtetransitie
[https://energiesamen.nu/media/uploads/Warmteschappen rapport 202011_DEF\(1\).pdf](https://energiesamen.nu/media/uploads/Warmteschappen%20rapport%2020211_DEF(1).pdf)
- Handleiding financieringsaanvraag coöperatieve warmte
[https://energiesamen.nu/media/uploads/FINAL Handleiding financieringsaanvraag co%C3%B6peratieve warmte _DEFVersie.pdf](https://energiesamen.nu/media/uploads/FINAL%20Handleiding%20financieringsaanvraag%20co%C3%B6peratieve%20warmte%20_DEFVersie.pdf)
- Van Klimaatakkoord naar keukentafel
<https://energiesamen.nu/media/uploads/Klimaatverbond-Nederland-2021-Van-klimaatakkoord-naar-keukentafel.pdf>
- De maatschappelijke route voor warmte
[https://energiesamen.nu/media/uploads/2021 V2 Position paper maatschappelijke route versnelling energietransitie gebouwde omgeving Energie Samen PDF.pdf](https://energiesamen.nu/media/uploads/2021%20V2%20Position%20paper%20maatschappelijke%20route%20versnelling%20energietransitie%20gebouwde%20omgeving%20Energie%20Samen.pdf)
- Bewonersinitiatief in de warmtetransitie
[https://energiesamen.nu/media/uploads/202103 20 lessen DEF Bewonersinitiatief-in-de-warmtetransitie.pdf](https://energiesamen.nu/media/uploads/202103%2020%20lessen%20DEF%20Bewonersinitiatief-in-de-warmtetransitie.pdf)
- Modelbrief bij weigering aansluiting
[https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/Voorbeeldbrief bij weigering netaansluiting.docx](https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/Voorbeeldbrief%20bij%20weigering%20netaansluiting.docx)
- Slimme energiecombinaties in de regio
[https://energiesamen.nu/media/uploads/HandreikingSysteemintegratie_feb2021.pdf](https://energiesamen.nu/media/uploads/Handreiking%20Systeemintegratie_feb2021.pdf)
- Lessen systeemintegratie in de praktijk
[https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/lessen systeemintegratie in de praktijk 202109.pdf](https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/lessen%20systeemintegratie%20in%20de%20praktijk%20202109.pdf)
- Bijdrage aan boek Zo werkt energie in Nederland
<https://www.energieinnederland.nl/zwe/>
- Whitepaper Slim energie delen
[https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/Whitepaper Slim Energiedelen - Energie Samen.pdf](https://energiesamen.blob.core.windows.net/media/Whitepaper%20Slim%20Energiedelen%20-%20Energie%20Samen.pdf)
- Handreiking | werken aan een goede rolverdeling bij het ontwikkelen van zonneparken en windmolens met lokaal eigendom
<https://departicipatiecoalitie.nl/document/handreiking-werken-aan-een-goede-rolverdeling-bij-het-ontwikkelen-van-zonneparken-en-windmolens-met-lokaal-eigendom/>
- Handreiking financiële participatie
[https://energiesamen.nu/media/uploads/20210420 Handreiking financiële participatie PZH def%5B1%5D.pdf](https://energiesamen.nu/media/uploads/20210420%20Handreiking%20financi%C3%ABle%20participatie%20PZH%20def%5B1%5D.pdf)

Filmpjes 2021

- Buurtwarmte; bewoners werken samen aan een duurzame en betaalbare warmteoplossing in je wijk
<https://youtu.be/JTTi6EQ4d4Q>
- Wat is een Coöperatieve Programma Verantwoordelijke Partij
<https://youtu.be/77sEfYzYOgg>
- Hoe houden we het net in balans (i.s.m. TenneT)
<https://youtu.be/XabF-ZMbsHU>
- FLEXCoop over flexibiliteit in energievraag en -aanbod
<https://youtu.be/sW-jOOmwPAo>
- Slim energie delen
<https://youtu.be/QuUPVBZzAAs>

Energie Samen Academie

De ondersteuning van initiatieven en coöperaties bestaat voor een groot deel uit kennisontwikkeling en -deling. Een stevige en herkenbare kennispositie betekent meer autoriteit in de lobby en een sterkere positie van de energiecoöperaties. Voor optimale kennisdeling, organisatieopbouw en positionering, is het nodig dat de coöperatieve beweging haar eigen kennisagenda opstelt en zeggenschap heeft over wat er met de kennis gebeurt. In 2021 hebben we een prototype ontwikkeld van de Energie Samen Academie die toegevoegd is aan de website van Energie Samen. Vanuit de academie creëren we een lerend netwerk dat kennis van de coöperatieve duurzame energiebeweging verzamelt, vastlegt, deelt en verder door ontwikkelt. Een grote verscheidenheid aan trainingen, webinars en kennissessies zijn in 2021 georganiseerd vanuit de academie. Op deze wijze positioneren we Energie Samen als kennisinstituut op het gebied van de energietransitie vanuit de duurzame coöperatieve burgerbeweging. In 2022 lanceren we de academie met relevante kennis vanuit de clusters Buurtwarmte en Wind, Zon en Flex.

We zijn in 2021 een samenwerking gestart met de Rabobank en Energie van Utrecht met als doel een digitaal platform met kennis en geldzaken te ontwikkelen. Met het platform kunnen lokale energiecoöperaties en regionale projectbureaus hun zon-, wind- en warmteprojecten versneld uitvoeren, en het coöperatieve deel van de regionale en lokale doelstellingen voor duurzame energie realiseren. Voor dit platform heeft de provincie Utrecht een subsidie ter beschikking gesteld. In 2022 lanceren we dit platform als de Projectcentrale voor het versneld uitvoeren van zon-op-dak-projecten.

Participatiecoalitie

De Participatiecoalitie is een samenwerking met NMF, HIER, Buurkracht en LSA Bewoners om de RES'en te ondersteunen op het gebied van participatie, gefinancierd door BZK en EZK, en het begeleiden van wijken die aardgasvrij willen worden.

RES'en

Wij coördineren de vertegenwoordiging van de energiecoöperaties in de RES-regio's. In elke regio is een lokale vertegenwoordiger actief die de belangen van de coöperaties inbrengt in de RES'en. Deze vertegenwoordiger werkt in bijna alle regio's samen met een vertegenwoordiger van de Natuur en Milieufederatie in die regio. Energie Samen ondersteunt de initiatieven in de regio's met kennis over onder meer financiering, organisatieontwikkeling, positionering en projectontwikkeling. Hierbij worden we uiteraard ondersteund door ons netwerk van experts uit het coöperatieve veld.

Met de Participatiecoalitie organiseren we diverse online sessies om deze vertegenwoordigers en coöperaties te trainen en voor uitwisseling. De belangrijkste focus van de activiteiten van de vertegenwoordigers in de regio's waren: participatie van burgers, duurzame energie opwek in (50%) lokaal eigendom van de omgeving, en oog voor goede inpassing van duurzame energie in natuur en landschap. Op basis van lokale behoefte vanuit de regio's zijn er door de Participatiecoalitie kennisdocumenten ontwikkeld, en kennissessies georganiseerd over diverse onderwerpen, waaronder: Kennissessie invloed uitoefenen in de RES, kennissessie Natuur en landschap in de RES, online workshop Omgevingscommunicatie, Effectief leiderschap, Omgaan met weerstand bij zon- en windprojecten, Masterclass 50% lokaal eigendom, workshop Natuurinclusieve energietransitie, en webinar Eerste hulp bij transportweigeringen (netcongestie).

Aardgasvrije wijken (Participatiecoalitie)

Met onze dienst Buurtwarmte werken we binnen de Participatiecoalitie aan aardgasvrije wijken. Wij werken aan het versterken van initiatieven die als warmteschap een wijk- of dorpsplan willen maken en daarbij zelf de warmtebron gaan exploiteren. Het doel is dat ze zelf, in samenwerking met de gemeente, een plan kunnen maken voor de warmteoplossing die past bij hun buurt.

We werken hierbij met een stappenplan

1. Het vormen van een divers buurtteam te vormen en een Plan van Aanpak maken.
2. het opzetten van een geformaliseerde samenwerking met de gemeente.
3. De derde stap is om het buurtenergieplan te maken. Als dat positief is, kan met de projectontwikkeling gestart worden.

Binnen de taken van de participatiecoalitie kunnen we initiatieven helpen tot en met stap 2, de samenwerking met de gemeente. Bij de volgende stap kunnen initiatieven begeleid worden vanuit Buurtwarmte tegen een vergoeding.

Zie verder onder Buurtwarmte

Positieversterking warmteschappen

Het doel van dit project is de positie van warmteschappen te versterken. In dit project hebben we met onze leden het concept warmteschap ontwikkeld en ingebracht via onze reactie op de consultatie voor de Warmtewet. Een warmteschap is een lokaal warmtebedrijf waar bewoners zelf zeggenschap over hebben. Daarnaast hebben we de samenwerking gezocht in de Warmtecoalitie en de samenwerking opgebouwd met strategische partners voor de professionalisering van de ondersteuning van warmteschappen. Dit project is gefinancierd door European Climate Fund.

Positie van Warmteschappen in warmtetransitie

Project waarin we onderzoeken op welke manier warmteschappen een positie kunnen krijgen via strategisch beleid voor warmteschappen, met BZK, EZK en VNG. Omdat 50% lokaal eigendom niet voor warmte geldt, is het warmteschap de insteek om toch lokaal eigendom te organiseren. Dit project is gefinancierd door RVO.

FC Warmte

Dit project Financiering Coöperatieve Warmtenetten liep vooral in 2020, maar het eindrapport is in 2021 opgeleverd. Het doel was het ontwikkelen van handleiding voor warmte coöperaties, om de ontwikkelkosten en de realisatiekosten gefinancierd te krijgen. Ook is er een rekentool gerealiseerd waarmee initiatieven kunnen vaststellen of er een business case is voor een warmtenet. Dit project is gefinancierd door RVO.

Ontwikkelfonds 1.0

Dit project is gestart in 2017 en gefinancierd door Stichting Doen. Het is het eerste ontwikkelfonds voor energiecoöperaties. Het is bedoeld om projecten van coöperaties voor te financieren. Alleen bij succes hoeven de deelnemers aan het fonds het geld terug te betalen.

Nieuwe projecten; voorbereid in 2021, gestart in 2022

- Verkenning gebiedsgericht systeemintegratienetwerk, gefinancierd door Duurzaam Door (RVO)
- Democratische vernieuwing in de warmtetransitie gefinancierd door Duurzaam Door (RVO)
- Voortzetting participatiecoalitie 4^e jaar gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

6. Communicatie en media

In 2021 is, als voorproefje voor de nieuwe website van de Energie Samen Academie, een prototype van de Academie op de website geplaatst. Hier vinden bezoekers op één plek alle kennisproducten die Energie Samen aanbiedt. Vanaf 2021 wordt gewerkt aan een nieuwe website voor de Energie Samen Academie. Op deze site kunnen mensen een schat aan informatie en kennis vinden over de collectieve en coöperatieve projecten en processen in de energietransitie. Deze website wordt in de loop van 2022 gelanceerd.

Frontoffice

Om leden en relaties beter van dienst te kunnen zijn, zijn we in 2021 begonnen met het opzetten van een frontoffice. Via de frontoffice kunnen e-mails en telefoontjes van leden en relaties beter en sneller worden afgehandeld.

Energie Samen Magazine

Ons ledenblad verscheen ook in 2021 twee keer in een oplage van 1500. In ons kleurrijke blad besteedden we dit jaar speciale aandacht aan de thema's 'Coöperatieve flexibiliteit op het net' en 'Je burenen meenemen'. Sinds 2020 is ons blad voor iedereen, leden en niet-leden, ook digitaal beschikbaar via onze website.

Wind & Zon | Vakblad Duurzame Energie

WindNieuws, ons windenergievakblad sinds 1983, heeft z'n scope verbreed naar alle technieken die nodig zijn voor de energietransitie. Het blad is 2020 getransformeerd naar Wind & Zon, Vakblad Duurzame Energie. In 2020 is een intensieve samenwerking opgestart met Klimaatweb.nl van Kennisinstituut Berghauser Pont. Berghauser Pont verzorgt de abonnementenadministratie en de werving van advertenties. De artikelen uit Wind & Zon zijn voor abonnees digitaal te lezen via Klimaatweb.nl. Berghauser Pont verzorgt een juridisch katern in het blad. De redactie van Wind & Zon draagt jaarlijks bij aan een inhoudelijke energieconferentie die Berghauser Pont organiseert. In 2021 betrof dat, vanwege corona, (online) webinar over duurzame energie op het stroomnet. Wind & Zon draagt in wekelijkse redactievergaderingen inhoudelijk bij aan de website Klimaatweb.nl en activiteiten daaromheen. Verder werken Berghauser Pont en Wind & Zon gezamenlijk aan een fysiek en digitaal handboek voor de energietransitie door gemeenten. In 2021 verschenen vier nummers Wind & Zon in een oplage van 750.

Sociale media

Het Twitteraccount van Energie Samen <https://twitter.com/EnergieSamen> is eind november 2018 gestart. Inmiddels hebben we 1307 volgers.

Onze LinkedIn-bedrijfspagina <https://www.linkedin.com/company/energie-samen/> is opgericht in april 2020. Inmiddels hebben we 824 volgers. Sinds 2020 hebben we ook een eigen [YouTube-kanal](#), daar posten we opnames van onze webinars en korte filmpjes.

Digitale nieuwsbrieven

Onze digitale nieuwsbrief kwam vorig jaar tien keer uit. Momenteel heeft de nieuwsbrief 2323 abonnees. Daarnaast wordt de nieuwsbrief gedeeld via Twitter en LinkedIn. In 2021 zijn er 348 abonnees bijgekomen en hebben 65 opgezegd. Deze nieuwsbrief wordt gelezen door leden, supporters en andere geïnteresseerden. We weten niet hoe vaak de nieuwsbrief geopend wordt en hoeveel links worden aangeklikt. Deze data proberen we in 2022 wel te verzamelen. 300 mensen ontvangen de nieuwsbrief van Buurtwarmte. Deze nieuwsbrief is zes keer verstuurd in 2021.

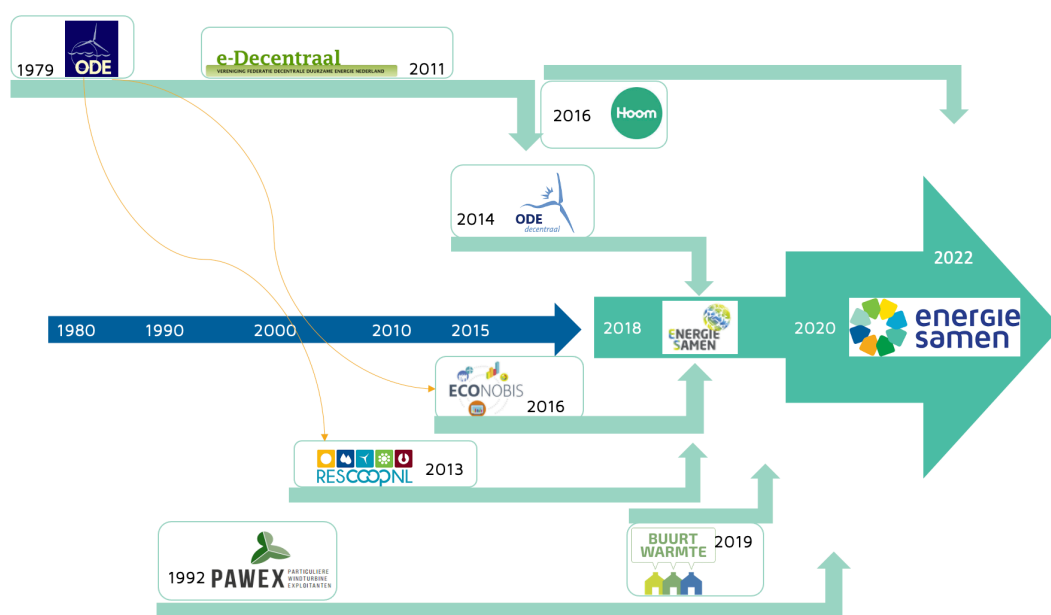
7. Coöperatie Energie Samen UA

17

27

7.1. Ontstaan van Energie Samen

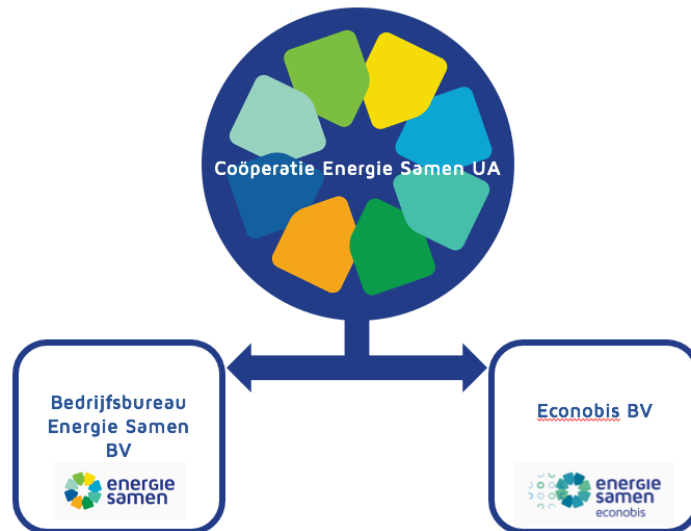
Energie Samen is opgericht in 2018. Wij zijn ontstaan uit verschillende landelijke organisaties van duurzame burgerinitiatieven die hun krachten hebben gebundeld. Op hun beurt vinden deze hun oorsprong bij windpioniers uit de jaren '80 en '90 die voor het eerst als energiecoöperaties gingen samenwerken om zelf duurzame energie te produceren. En die zich verenigden om hun belangen te kunnen behartigen. In 2021 is de aansluiting van coöperatie Hoom bij Energie Samen voorbereid. Op 1 januari 2022 is Hoom daadwerkelijk opgegaan in Energie Samen.

Schema van organisaties die zijn opgegaan in Energie Samen met hun oprichtingsjaar, en het jaar waarin ze zich aansloten bij Energie Samen.

7.2. De organisatie Energie Samen

Energie Samen is een koepelcoöperatie en belangenorganisatie die diensten levert aan haar leden: duurzame energiecoöperaties, en -verenigingen van burgers, boeren en/of lokale ondernemers. De leden zijn ook mede-eigenaar van het coöperatieve bedrijf. Dit betekent dat leden op verschillende niveaus en in verschillende rollen invloed hebben binnen de coöperatieve organisatie.

Schematische weergave van de organisatie Energie Samen: de coöperatie Energie Samen -en daarmee alle leden samen- is eigenaar van het Bedrijfsbureau Energie Samen BV en Econobis BV

7.3. Groei van de coöperatieve beweging en Energie Samen

Eind 2021 zijn er 676 burgerenergiecollectieven (coöperaties, stichtingen); een toename van 6% ten opzichte van 2021.

In 2021 zijn 39 nieuwe lokale energiecoöperaties opgericht; allemaal coöperatieve verenigingen. In totaal zijn er 514 lokale energiecoöperaties.

In bijna 84% van alle gemeenten een energiecoöperatie actief, waar bij elkaar 92% van de bevolking woont. (bron: LEM2021)

Groei aantal leden in 2021

In 2021 zijn er 40 coöperaties/verenigingen en twee regionale koepelslid van Energie Samen geworden. Dit waren in het algemeen kleinere/startende coöperaties/verenigingen..

Het aantal individuele supporters is dalende, tussen april 2021 en april 2022 met 17%. In 2021 meldden zich 30 nieuwe individuele supporters aan.

Op 22 maart 2022 bestaat het ledenbestand van Energie Samen uit:

- Landelijke koepels: 5 (Hoom, Windunie, Mobiliteit Samen, EUROSOLAR NL, OM nieuwe energie)
- (sub)regionale koepels: 12 (o.a. GrEK (Groningen), Ús Koöperaasje (Friesland), Drentse Kei, Energie Samen Gelderland, Noordenwind (Noord-Holland), Energie Samen Noord-Holland, AGEM (Achterhoek), Energie Samen Rivierenland, Rijnland Energie Coöperatie, REScoop Limburg, Energie van Utrecht, Energie van Rotterdam).
- Lokale energiecoöperaties en verenigingen: 255
- Supporters (organisaties): 43
- Supporters (personen): 442

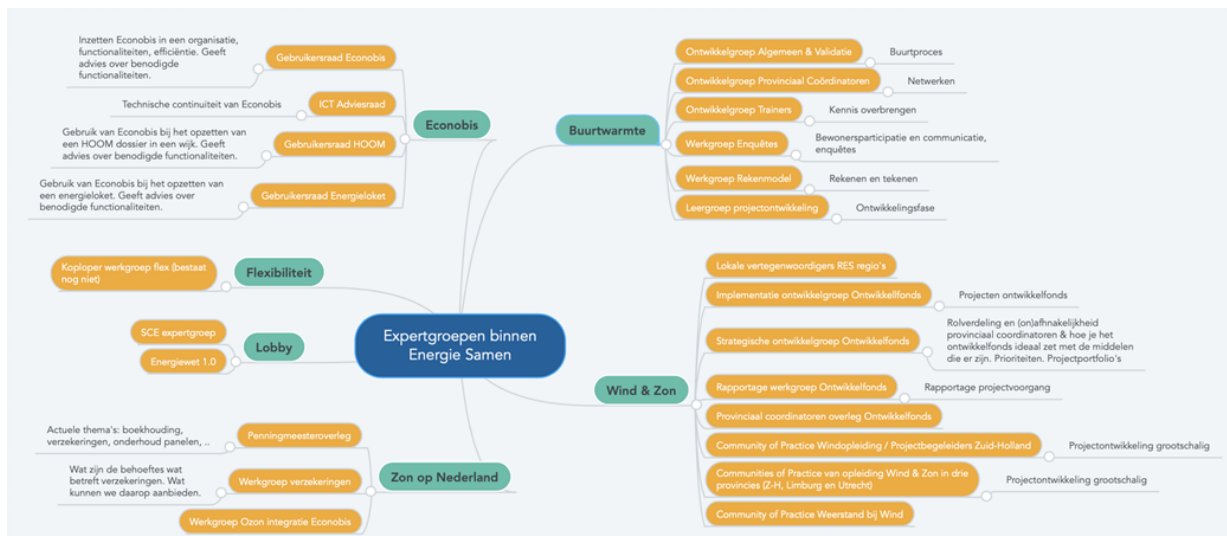
7.4. Bestuur en ALV

In de verslagperiode zijn vier Algemene Ledenvergaderingen gehouden. Belangrijke besluiten betroffen onder meer de fusie van Hoom binnen Energie Samen.

Op 31 december 2021 werd het bestuur gevormd door: André Jurjus (voorzitter), Norbert Buiten (penningmeester), Andries Metz (lid), Guus Ydema (lid), Axel Posthumus (lid), Stefan van Tongeren (lid). Bestuursadviseurs zijn Brenda Harsveld (Noordelijke koepels) en André Dippel (om | nieuwe energie). In de verslagperiode is het bestuur zes keer bij elkaar gekomen.

7.5. Werkgroepen met leden

Als landelijke koepel willen wij optimaal gebruik maken van de expertise, ervaring en mening van onze leden, voor onze leden, op diverse thema's. Op die manier integreren we de kennis van onze leden in alles wat we doen. In 2020 zijn we hier mee begonnen en in 2021 zijn we dit verder gaan structureren. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de huidige expertgroepen binnen ES.

In 2021 waren er de volgende werkgroepen actief:

Flexibiliteit

- Koploper werkgroep flex

Econobis

- Gebruikersraad Econobis
- ICT-adviesraad
- Gebruikersraad HOOM
- Gebruikersraad Energieloket

Buurtwarmte

- Ontwikkelgroep Algemeen en validatie
- Ontwikkelgroep Provinciaal coördinatoren
- Ontwikkelgroep Trainers
- Werkgroep Enquêtes
- Werkgroep rekenmodel
- Werkgroep Geothermie
- Leergroep Projectontwikkeling

Wind&zon

- Lokale vertegenwoordigers RES-regio's
- Implementatie ontwikkelgroep ontwikkelfonds
- Strategische ontwikkelgroep ontwikkelfonds
- Rapportage-werkgroep ontwikkelfonds
- Provinciaal coördinatoren overleg ontwikkelfonds

- CoP windopleiding / projectbegeleiders ZH
- CoP opleiding wind en zon in 3 provincies (ZH, Limburg, Utrecht)
- CoP weerstand bij wind / coöperatieve windmolens

Zon op Nederland

- Penningmeester overleg
- Werkgroep Verzekeringen

Lobby

- SCE/PCR expertgroep
- Energiewet 1.0

Focusgroepen

Daarnaast zijn in 2021 twee (van de vier) focusgroepen gestart die dienen als aanvulling op huidige gremia.

Focusgroep 3: Rol van Energie Samen in relatie tot kleinere leden (bestuurslid: André Jurjus)

Wat kan Energie Samen specifiek aan kleinere leden bieden en vice-versa. Hoe kunnen kleinere leden geholpen worden te professionaliseren en meer projecten te gaan doen. De focusgroep komt ongeveer eens in de twee maanden bij elkaar.

Focusgroep 4: Langetermijnstrategie en driejarenplan; businessplan en beheer (bestuurslid: Guus Ydema)

Aan deze focusgroep nemen bestuursleden vanuit verschillende coöperaties, twee bestuursleden en een directielid van het Bedrijfsbureau van Energie Samen deel. De strategie wordt besproken in sessies van november 2021 tot het voorjaar van 2022. Het begeleidingsteam bestaat uit Monique Sweep, Arjan de Lange, Kees Donker en Guus Ydema.

De groep neemt de missie, visie en strategie van Energie Samen door. Dat is zinvol nu we met zoveel activiteiten tegelijk bezig zijn in een complex speelveld. De buitenwereld is zo aan het veranderen dat we ook keuzes moeten maken en wellicht nieuwe wegen moeten inslaan.

De focusgroep doet een voorstel aan het bestuur die het bespreekt en er een mening over vormt. Het bestuur legt e.e.a. vervolgens voor aan de leden.

8. Bedrijfsbureau Energie Samen

Het bedrijfsbureau is het uitvoerende orgaan van de coöperatie en heeft een servicecontract voor de uitvoering van de diensten met de coöperatie.

8.1. Relatie met onze leden en regionale koepels

Ons motto is dat projecten van energiecoöperaties slagen omdat er via de landelijke koepelcoöperatie Energie Samen voldoende kennis en kapitaal beschikbaar is. Als landelijke koepel werken wij vanuit het principe: wat lokaal kan doen we lokaal, wat regionaal kan doen we regionaal en wat het beste landelijk georganiseerd kan worden, doet Energie Samen.

In 2021 zien we steeds meer regionale samenwerking ontstaan. Waar nodig helpen we met vinden van de juiste organisatievorm en het opzetten van opleidingen voor uitvoeringskracht bij projecten en het vinden van financiering. Het bedrijfsbureau van Energie Samen faciliteert die regionale samenwerking zodat de uitvoering van projecten zoveel mogelijk lokaal georganiseerd kan worden. Voor coöperaties in regio's waar (nog) geen regionaal projectbureau is blijven we uiteraard diensten leveren op het gebied van projectontwikkeling.

8.2. Team Bedrijfsbureau Energie Samen

In 2020 bestond het team uit 5 medewerkers met een dienstverband en 11 freelancers.

In 2021 is het aantal medewerkers gegroeid met 8. Een aantal hiervan was al betrokken bij Energie Samen, maar heeft haar freelance contract opgegeven voor een dienstverband. Tot en met april 2022 is het aantal medewerkers inmiddels nog verder toegenomen met 9 krachten, wederom met een aantal zzp-er die overgegaan zijn naar een dienstverband. In totaal telt het bedrijfsbureau hiermee 25 medewerkers in dienst. Hierbij inbegrepen zijn de 4 krachten van Hoom.

Voor wat betreft freelancers maken we onderscheid tussen de freelancers die deelnemen aan het medewerkersoverleg of degene die dat niet doen. 15 freelancers vallen onder de eerste categorie. Van deze 15 heeft inmiddels bijna de helft een mantelovereenkomst met Energie Samen afgesloten.

Management Team

Sijtze Brandsma – Algemeen directeur Bedrijfsbureau Energie Samen; Siward Zomer – Coöperatief directeur; Geert de Blécourt – Financieel directeur; Piet-Hein Speel – Hoofd organisatieontwikkeling en HR; Annette van den Bosch – Managementassistent

Wind, Zon & Flex

Sijtze Brandsma; Siward Zomer; Cilou Bertin – Projectmanager; Taco Kuiper – Programmamanager flexibiliteit; Leon Straathof – Adviseur netinfrastructuur en -regulering; Dick van Zadelhoff – Kernteam Zon op Nederland; Menno van der Woude – Projectleider Zuid-Holland; Vacature Assistent fondsmanagement

Buurtwarmte

Gerwin Verschuur – Kernteam Buurtwarmte; Kirsten Notten – Kernteam Buurtwarmte; Vacature – Kernteam Buurtwarmte; Anneroo Troost – Training- en netwerkorganisator; Vacature – Kennisontwikkelaar

Econobis

René van Vliet – Directeur Econobis; Marco Tazelaar – Coördinator Econobis

Communicatie

Liesje Hartevelde – Coördinator communicatie; Tammo Hoeksema – Communicatie-adviseur; Jean-Pierre van Lin – Marketeer

Support

Geert de Blécourt; Bjorn Veenstra – Hoofd administratie; Jacoba Batstra – Medewerker financiële- en ledenadministratie; Vacature – Coöperatie-administrateur; Annette van den Bosch; Piet-Hein Speel

8.3. Samenwerkingspartners

Om onze projecten, diensten en belangenbehartiging stevig uit te kunnen voeren gaan we regelmatig samenwerkingsverbanden aan. In 2021 hadden we verschillende samenwerkingspartners

Klimaatverbond

Vereniging van decentrale overheden die aan klimaatbeleid werken.

Rabobank

Met de Rabobank werken we samen op verschillende vlakken, data-analyses voor de sector, warmte, opzetten van een verbidingsplatform en ontwikkeling van fondsen

Alliander

Strategische samenwerking op het ontwikkelen van nieuwe coöperatieve warmteprojecten, nu samen met de Rabobank en het Klimaatverbond

De Participatiecoalitie

Met de Natuur en Milieufederaties, HIER, LSA bewoners en Buurkracht vormen we de Participatiecoalitie. Samen werken we aan gedragen RES'en en aardgasvrije wijken.

Green Deal Aquathermie

We zijn toegetreden tot deze Green Deal om alle kennis vanuit het projectbureau Aquathermie (NAT) te kunnen toepassen in onze Buurtwarmteprojecten en ook de Buurtwarmte benadering daar in te kunnen brengen in de meer dan 100 Aquathermie projecten die in Nederland lopen.

DRIFT

Met DRIFT werken we in verschillende projecten samen: gezamenlijk aanbod voor gemeenten om samen te werken met initiatieven in warmtetransitie, bij leerprogramma's en bij Europese projecten.

Voor het servicepunt Noord-Holland hebben we een masterclass Buurtwarmte gegeven (opdracht 2020, uitvoering 2021)

Rescoop.eu

Rescoop.eu is de Europese federatie van energiecoöperaties.

8.4. Nieuwe samenwerkingspartners

- Wocozon: Met wocozon hebben we in 2021 een nieuwe coöperatie opgezet die huurders gaat betrekken bij de nieuwe SCE.
- Met Buurkracht, Ennatuurlijk en Eneco Warmte verkennen we de mogelijkheden tot en potentieel van samenwerking.

Financieel jaarverslag 2020

9. Financiële Resultaten

Resultaten Energie Samen	2022	2021	2020	2019
<i>In duizend euro's</i>	<i>Begroting inclusief Hoom</i>	<i>Gerealiseerd</i>	<i>Gerealiseerd</i>	<i>Gerealiseerd</i>
Contributies van leden				180
	210	190	210	
Subsidies voor lobby en kennisontwikkeling				738
	1.250	890	705	
Diensten aan leden				189
	1.654	767	636	
Fondsmanagement				-
	447	432	186	
Opbrengsten				1.107
	3.561	2.279	1.737	
Directe kosten				800
	1.471	1.391	1.140	
Personeelskosten				206
	1.799	767	461	
Organisatiekosten				107
	239	213	137	
Afschrijvingen				3
	47	35	26	
Kosten				1.116
	3.556	2.406	1.764	
Bedrijfsresultaat				-9
	5	127	27	
Correcties voorgaande jaren				-
		104	-57	
Resultaat				-9
	5	231	84	

Opbrengsten

De opbrengsten zijn in 2021 weer behoorlijk gestegen en stijgen verder door in 2022. Bij de subsidies zijn dat de projecten Scale en React Slim: twee Europese programma's voor de stimulering van het coöperatieve aandeel in de energietransitie, en de overheidsbijdragen voor de Energie Samen Academie. Het fondsmanagement is in het najaar van 2020 gestart met het Ontwikkelfonds voor Energie Coöperaties (OEC) en heeft in 2021 een vol jaar gedraaid.

De dienstverlening aan leden zoals trainingen, projectbegeleiding, administratie en verzekeringen kent een grote stijging in 2022 als gevolg van de geplande fusie met Hoom.

Kosten

Een steeds groter deel van de kosten bestaat uit personeel dat zich voor langere tijd heeft verbonden aan Energie Samen en op verschillende projecten werkt. Ook hier is de fusie met Hoom de oorzaak van een groot deel van de stijging. Daarnaast is het zo dat de Europese subsidies als voorwaarde hebben dat de werkzaamheden worden verricht door personeel in loondienst. Dit veroorzaakt een verschuiving van directe kosten naar personeelskosten.

Correcties voorgaande jaren

In 2021 zijn kosten betaald die feitelijk bij de opbrengsten van 2020 horen, maar toen niet zijn voorzien en derhalve in 2021 zijn verantwoord.

10. Financiële positie

25

27

Energie Samen jaarverslag 2021

Balans Energie Samen	2.022	2021	2020	2019
<i>In duizend euro's</i>	<i>Begroting inclusief Hoom</i>	<i>Gerealiseerd</i>	<i>Gerealiseerd</i>	<i>Gerealiseerd</i>
Vaste activa				156
	137	184	171	
OEC Leningen				-
	5.000	451	-	
Projectfinancieringen				301
	420	391	369	
Vorderingen				213
	500	537	319	
Liquide middelen				463
	398	732	904	
Activa				1.133
	6.455	2.295	1.748	
Reserves				1
	-56	-61	170	
Hoomfonds				-
	260	-	-	
Fondsvermogen				347
	420	450	475	
Eigen vermogen		389	645	348
	624			
Vooruit ontvangen opbrengsten				145
	98	135	123	
OEC Leningen				-
	5.000	451	-	
Langlopende schulden		586	123	145
	5.098			
Depots OEC-leningen				-
	-	422	-	
Vooruit ontvangen opbrengsten				-
	200	406	434	
Te betalen kosten				640
	533	492	546	
Kortlopende schulden		1.320	980	640
	733			
Passiva				
	6.455	2.295	1.748	1.133

De vaste activa bestaan vooral uit de software van Econobis en deelnemingen. De software wordt in vijf jaar afgeschreven.

De OEC-leningen betreffen de aan energiecoöperaties uitgeleende bedragen, die door Energie Samen ook weer worden geleend van het Ontwikkelfonds. Energie Samen is penvoerder, het risico van niet terugbetalen wordt gedragen door het Ontwikkelfonds. De Depots OEC-leningen betreffen het nog aan projectkosten uit te geven deel van de verstrekte leningen.

De projectfinancieringen betreffen de leningen aan de energiecoöperaties die gefinancierd zijn door de stortingen van Stichting Doen. Naar verwachting is in 2022 het volledige bedrag uitgeleend. De

terugontvangen gelden worden weer opnieuw uitgeleend. Het fondsvermogen daalt door de kosten en de kwijtscheldingen die van dit fonds worden afgeboekt.

Het eigen vermogen stijgt in 2022 door de fusie met Hoom. Het ingebrachte vermogen wordt in het Hoom-fonds gestort dat dient om eerst de exploitatie van de Hoom-activiteiten om te vormen naar een kostendekkende exploitatie en vervolgens voor investeringen in die activiteiten.

Van de voor 2022 verwachte opbrengsten van 3,6 miljoen, is 2,8 miljoen gecontracteerd, vastgelegd in subsidiebeschikkingen of geborgd in proposities en wordt gewerkt aan het realiseren van de overige 0,6 miljoen. Hiervan is in 2021 al ruim 400.000 euro ontvangen. Volgens de vastgelegde betalingsschema's is de ontvangst van ruim 500.000 euro voorzien in 2023. Dit lijkt oplosbaar binnen de beschikbare middelen, maar Energie Samen werkt aan een arrangement waarbij verschillen in betalingsschema's van kosten en opbrengsten kunnen worden opgevangen

